

PIDÄ SAARISTO SIISTINÄ ry



VUOSIKERTOMUS
2019

”Yhdistys on olemassa, jotta voimme mahdollisimman kestävästi ja luontoa kunnioittaen liikkua vesillä ja ladata henkistä hyvinvointia vesistöjemme ääressä.”

Aija Kaski, PSS ry:n pääsihteeri



SISÄLTÖ

Pääsihteerin katsaus vuoteen 2019	4
Pidä Saaristo Siistinä ry lyhyesti	5
Toiminta-alueet	7
Tietoa PSS ry:stä	8
Talous	9
Vuoden varrella tapahtunutta	10
Ympäristöhuoltotyö	13
50 vuotta puhtaampien vesistöjen puolesta	14
Ympäristöprojektit	16
Muoviroska kuriin tarrakampanjalla	21
Ympäristöviestintä	22
Tukijat	24

Pääsihteerin katsaus vuoteen 2019

50-vuotisjuhlavuosi oli täynnä konkreettisia tekoja vesistöjemme hyväksi

Roskienkeruuvene Roska-Roope, uusia käymäläjätteiden tyhjennyspaikkoja veneilijöille, lisää kivi- ja muovijätteen keräilyä, ainakin 150 000 rannoilta kerättyä roskaa, isoille veneille soveltuva pohjapesuri, kymmeniä tuhansia kiloja romua pois saaristosta ja parannuksia retkisatamapalveluihin Järvi-Suomessa. Vähemmän leivää, roskaa ja kemikaaleja veteen. Näistä koostui yhdistyksen 50-vuotisjuhlavuosi.

Yhdistys on olemassa, jotta voimme mahdollisimman kestävästi ja luontoa kunnioittaen liikkua vesillä ja ladata henkistä hyvinvointia vesistöjemme ääressä. Juhlavuotemme motto oli: **Pidä Saaristo Siistinä ry elää ajassa – koko ajan.** Tuomme vesilläliikkuville paitsi uusia keinoja toimia entistäkin ympäristöä säästävämmin, parannamme myös resurssiemme salliessa vanhoja ja hyväksi koettuja palvelujamme.

Juhlavuoden uutuuksena lanseerasimme yhteistyökumppaneidemme tuella **roskienkeruuvene Roska-Roopen.** Konkreettisen roskien keräämisen lisäksi veneen tarkoitus on kiinnittää huomiota vesistöjen roskaantumisongelmaan laajemminkin ja muistuttaa, että mikään roska ei kuulu luontoon. Vene on itsessään ympäristöystävällinen, sillä se kulkee sähkömoottorin voimin ja saa virtansa katolla olevista aurinkopaneeleista.

Yhteistyökumppanimme ovat monessa mukana mahdollistamassa työtämme. Olemme omistaneet teille oman tilan tuonnempana vuosikertomuksessamme, mutta tässä pari esimerkkiä:

PSS ry vastaanotti alkuvuodesta 2018 Partioaitan ympäristöbonuksen. Sillä kunnostettiin jo vuonna 2018 runsaasti **retkisatamarakenteita.** 2019 tätä työtä jatkettiin rakentamalla melojille rantautumistikkaita sekä lapsille omia huusseja, todellisia "pikkuloita".

Weisell-säätiön avustuksella toimimme Suomeen kokeiltavaksi **purjeveneillekin sopivan pohjapesurin,** johon voivat ajaa jopa 16 metriä ja syväykseltään 2,4-metriset veneet. Se on yhtä helppokäyttöinen kuin autopesupaikat ja mekaniikka on pitkälti sama. Pohjista irtoava aines kerätään pesurin ympärillä ja alla olevaan pussiin. Pohjapesuri sijoitettiin 2019 Hangon Itäsatamaan ja sitä operoi ja käyttömaksun kerää Hangon ST1. Se on käytettävissä vielä koko kauden 2020 ja käytön runsaudesta riippuu, jääkö se sinne vai ei.

Kunnostimme useita yhdistyksen kelluvia **imutyhjennysasemia** Saaristomerellä. Lisäksi upouusi kiinteä imutyhjennysasema asennettiin Jurmoon. Myös Tamisaaren saaristoon saatiin kauan kaivattu laiturimalinen kelluva imutyhjennysasema Byxholmen-saaren kupeeseen.

Pyrimme siihen, että myös saariolosuhteissa voisi lajitella asianmukaisesti. Yhdistyksen noin 200:ssa

Roope-jätepisteessä kerätäänkin yleensä ainakin metalleja ja paperia, joissakin myös lasia ja kartonkia. Saaristomerellä ja Pohjanlahdella aloitettiin kierrätyksen lisäämiseksi **muovipakkausten keräyskokeilu** muutamissa Roope-jätepisteissä. Lisäksi biojätteen keräystä on lisätty, jotta voimme edistää ravinteiden kiertoa.

Yksi juhlavuotemme tavoitteista oli saada **yli 50 Roope-satamaa, ja se toteutui!** Ympäristöasioihin erityistä huomioita kiinnittäviä Roope-satamia on nyt yhteensä 53 Suomen meri- ja järviolueilla.

Tuhannet ihmiset osallistuivat vuoden 2019 aikana PSS ry:n **Siisti Biitsi -rantojensiivoustalkoisiin.** Talkoolaiset siivosivat yli 150 rantaa ja keräsivät noin 170 000 roskaa. Nämä ovat vain meille ilmoitettuja siivouksia, luvut ovat todellisuudessa paljon suurempia.

Olemme teettäneet ja tehneet rantaroskien tutkimuksia jo 1970- ja 80-luvuilla. Tänäkin vuonna jatkimme jo vuodesta 2013 säännöllisesti vuosittain teemmämme **rantojen roskaantumisseurantaa.** Tutkimusrantoja on yhteensä 13 eri puolilla Suomea. Näiden rantojen roskat lasketaan ja luokitellaan kolmesti vuodessa. Tulokset raportoidaan Suomen ympäristökeskukselle.

Yhdistyksemme edustaja esimerkiksi oli tänä vuonna mukana laatimassa ympäristöministeriön tilaamaa selvitystä, jossa esitetään vaihtoehtoja siitä, miten EU:n kesällä 2021 voimaan tulevan ja kertakäyttömuovien kulutusta rajoittavan direktiivin voisi toteuttaa Suomessa. Teimme myös HELCOMille alustavaa selvitystä käytöstä poistettujen lasikuituveneiden tilanteesta ja jatkokäsittelystä.

Pidä Saaristo Siistinä ry:n työ onkin laajentunut huomattavasti "pelkästä" roskien keruusta, vaikka sitäkin edelleen toki tehdään. Olemme monella tavalla vesistöjen hyvinvoinnin asiantuntijoita ja konkreettisesti sen hyvinvoinnin edistäjiä.

Lisää tietoa toiminnastamme ja sen vaikuttavuudesta saat seuraamalla nettisivujamme tai sosiaalisen median kanaviamme.

Haluan vielä kerran kiittää jokaista työmme mahdollistanutta henkilöä, yhteisöä ja yritystä – pidetään yhdessä saaristo siistinä!

Aija Kaski
Pääsihteerin,
Pidä Saaristo Siistinä ry



Pidä Saaristo Siistinä ry lyhyesti

Pidä Saaristo Siistinä ry (PSS ry) on valtakunnallinen vuonna 1969 perustettu veneilijöiden ja vesiläikkujien ympäristöjärjestö. Yhdistys toimii saaristo- ja rannikkoalueilla sekä Järvi-Suomessa.

PSS ry on tunnettu ja luotettava, jäsenperusteinen vesistöjen ympäristöasioihin erikoistunut asiantuntijaorganisaatio. Jäseninämmme on puhdasta vesiympäristöstä arvostavia henkilöitä.

Yhdistyksen tehtävänä ja päämääränä on edistää Suomen merialueiden, sisävesien, rantojen ja saariston puhtautta, viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä veneily- ja vesistöretkeilymahdollisuuksia.

Tavoitteenamme on kertoa, miten liikkua vesillä ympäristöä huomioivalla ja kunnioittavalla tavalla. Kaikilla toiminta-alueillamme noudatamme yhteistä linjaa ja tuemme tasapuolisesti vesilläliikkumismahdollisuuksia.

Pidä Saaristo Siistinä ry:n työ vesiympäristön hyväksi koostuu kolmesta osa-alueesta:

- ympäristöhuoltotyö
- ympäristöviestintä
- ympäristöprojektit

Pidä Saaristo Siistinä ry:n arvot

EKOLOGINEN, SOSIAALINEN JA TALOUDELLINEN VASTUULLISUUS.

Pyrimme toiminnassamme aina huomioimaan ja yhteen sovittamaan ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin. Edesautamme mahdollisuuksiemme mukaan sitä, että ihmiset voivat virkistyä vesillä ja saaristossa luontoa mahdollisimman vähän kuormittaen.

AKTIIVINEN JA ALOITTEELLINEN KEHITYMINEN.

Etsimme koko ajan parempia ja ympäristöystävällisempiä toimintamalleja ja seuraamme, mitä alamme tutkimus- ja toimintakentällä tapahtuu. Myötävaikutamme hyvien menetelmien käyttöön ottamisessa niin omassa kuin kohderyhmiemmekin toiminnassa.

PIDÄ SAARISTO SIISTINÄ RY:N ALKUPERÄISEN TOIMINTA- AJATUKSEN VAALIMINEN.

Haluamme suojella vesiympäristöä ja kannustaa esimerkillämme jokaista toimimaan yksilönä ja yhdessä paremman vesiympäristön puolesta. Haluamme, että tulevatkin sukupolvet voivat nauttia ainutlaatuisista vesistöistämme. Teemme työtä suurella sydämellä.



Tiedottaja Ida Sandberg Siisti Biitsi -talkoissa Turun Littoistenjärvellä.



Projektkoordinaattori Atte Lindqvist tekee rantaroskaseurantaa Örön seurantarannalla.



Ålandsbankenin kanssa järjestetyissä Siisti Biitsi -talkoissa siistittiin Hangon rantoja.

PSS ry:n huoltoalus M/S Roope-Saimaa miehistöineen tekee saarissa monipuolisia huoltotöitä.





Toiminta-alueet

POHJANLAHTI

Huoltoalus M/S Roope-Botnia

27 Roope-palvelupistettä (sisältävät jätepiesteen ja kuivakäymälän, joissakin kohteissa on grillikatos/tulipaikka ja polttopuuhuolto)

2 kelluvaa imutyhjennysasemaa jäsen sauna

Kaksi kohdetta (Kokkolan Tankar ja Vaasan Kuparisaari), joiden palvelutason PSS ry on kehittänyt liikuntaesteisille sopivaksi. Näille elämyssaarille on rakennettu tukevat laiturit, kävelysiltoja, invakäymälät ja grillikatokset.

SAARISTOMERI

Huoltoalus M/S Roope

27 Roope-palvelupistettä
2 astianpesupaikkaa

10 kelluvaa imutyhjennysasemaa sekä kiinteä imutyhjennysasema Jurmossa. Vuokramökki Nuottatupa Trunsössä. Trunsössä on myös yhdistyksen jäsen sauna, astianpesupaikka, grillikatos ja luontopolku. Lisäksi PSS ry:llä on kesäisin satamaisäntä tai -emäntä saarella palvelemissa veneilijöitä ja Nuottatuvassa yöpyviä.

PIRKANMAA

8 kuivakäymälää
2 imutyhjennysasemaa nuotiopaikkoja

ITÄINEN SUOMENLAHTI

2 kelluvaa imutyhjennysasemaa
2 kiinteää imutyhjennysasemaa
Lisäksi PSS ry huoltaa Kotkan kaupungin septilaitteita, ja yhdistyksellä on kuivakäymälä ja jätepieste Santion rajavartioasemalla.

PÄIJÄNNE

Huoltoalus M/S Roopetar

Päijänteellä PSS ry huoltaa noin **20** Päijänteen virkistysalueyhdistyksen ja kaupunkien omistamaa retkisatamakohdetta.

Kaikkissa retkisatamissa on kuivakäymälä sekä vaihtelevasti muita palveluita kuten laituri, grillikatos/tulipaikka, jätepieste, astianpesupaikka, polttopuuhuolto ja sauna.

SAIMAA

Huoltoalus M/S Roope-Saimaa

Saimaalla PSS ry ylläpitää ja huoltaa noin **100** virkistysalueyhdistyksen tai -säätion, kaupunkien ja kuntien omistamaa retkisatamaa. Kaikkissa retkisatamissa on kuivakäymälä sekä vaihtelevasti muita palveluita kuten laituri, grillikatos/tulipaikka, jätepieste, astianpesupaikka, polttopuuhuolto ja sauna.

7 imutyhjennysasemaa, joista viisi omissa huolloissa, yksi Taipalsaaren kunnan ja yksi Puumalan Sahalahden huolloissa.

Tietoa PSS ry:stä

JÄSENMÄÄRÄ

Vuoden 2019 lopussa yhdistyksellä oli jäsentä 12 728 (vuonna 2018 12 478). Jäsenet saavat vuosittain veneeseen kiinnitettävän Roope-tarran merkiksi jäsenyydestään sekä kaksi kertaa vuodessa ilmestyvän Roope-lehden. Yritysten, yhteisöjen ja veneseurojen oli mahdollista liittyä kannatusjäseneksi 450 euron vuosimaksulla. Vuonna 2019 yhdistyksellä oli 58 kannatusyritystä.

HALLINTO

Pidä Saaristo Siistinä ry:n keskuustoimisto sijaitsee Turussa. Turusta myös hallinnoidaan Pirkanmaan, Pohjanlahden, Itäisen Suomenlahden ja Saaristomeren toiminta-alueita. Järvi-Suomen aluetta, johon Saimaa (Vuoksen vesistöalue) sekä Päijänne kuuluvat, hallinnoidaan Savonlinnasta käsin.

Ylintä päätäntävaltaa yhdistyksessä käyttää vuosikokous. Yhdistyksen sääntömääräinen vuosikokous on pidettävä vuosittain ennen toukokuun loppua. Vuonna 2019 vuosikokous pidettiin 23.4. merikeskus Forum Marinumissa Turussa.


Pidä Saaristo Siistinä ry:n hallitus vastaa yhdistyksen sääntöjen ja vuosikokouksen päätösten mukaisesta

toiminnasta. Vuonna 2019 yhdistyksen hallitus piti 12 kokousta, joista seitsemän sähköpostitse.

Yhdistyksen hallituksesta on vuorovuosina erovuorossa kolme tai viisi jäsentä, hallituskauden ollessa kaksi vuotta kerrallaan. Vuonna 2019 kaikki erovuorossa olleet valittiin uudelleen. Hallituksessa olivat seuraavat henkilöt: puheenjohtajana jatkoi **Bengt Westerholm**, varapuheenjohtajina jatkoivat **Veli-Pekka Manninen** ja **Katja Rytönen** ja muina jäseninä **Tuomas Aho**, **Lars Ingvall**, **Jan-Erik Karlsson**, **Niklas Rosvall** ja **Topiantti Äikäs**.

HENKILÖSTÖ

Yhdistyksen palveluksessa vuonna 2019 oli ympärivuotisesti 16 henkilöä. Kausiluonteisesti kesäajaksi palkattuina oli huoltoaluksilla, jätehuollossa ja toimistotehtävissä vakituisten henkilökunnan lisäksi 10 henkilöä. Toimintakauden aikana yhdistyksessä työskenteli kaksi opintoihinsa liittyvässä työharjoittelussa olevaa henkilöä. Lisäksi yhdistyksellä oli eri puolilla Suomea kausipuna huoltotehtävissä kymmeniä yksittäisiä henkilöitä sekä kolme yhteisöä Järvi-Suomessa. •



Kesällä 2019 avattu Gullkronan satama Saaristomerellä lähti mukaan Roope-satamaohjelmaan.

Talous

Yhdistyksen talous pysyi vakaalla pohjalla, ja liisääntyneiden yritystukien ansiosta yhdistyksen resurssit vahvistuivat edellisvuodesta.

Yhdistyksen taseen loppusumma oli 2 267 778,58 €.

Tilikauden ylijäämä on 304 462,66 €, joka käytetään kokonaisuudessaan aluskaluston uusimiseen tarvittavien omarahoitusosuuksien kattamiseen.

Yhdistyksen tulot kertyvät jäsenmaksuista, ympäristöministeriön toiminta-avustuksesta, yhteistyökumppaneiden ja sponsoreiden tuesta sekä erityyppisistä hankeavustuksista.

Jäsenmaksuja kertyi 453 522 euroa. Määrä on lähes sama kuin edellisenä toimintakautena. Myös ympäristöministeriön myöntämä toiminta-avustus pysyi edellisvuoden tasolla 400 000 eurossa.

Kuntien antamat toiminta-avustukset pienenevät entisestään. Ne muodostavat enää noin puoli prosenttia yhdistyksen kokonaistuloista. Monet kunnat ovat määritelleet tukiansa perusteita uudelleen, eikä yhdistyksen toimintamuoto tunnu enää sopivan näiden tukien piiriin.

Monilla paikkakunnilla virkistysalueiden ylläpito on siirretty virkistysalueyhdistyksille, joiden tularakenne vaihtelee alueellisesti. Kaikin paikoin niiden tularakenne ei vastaa todellista kulurakennetta, joka mahdollistaisi PSS ry:n kannalta taloudellisesti järkevän yhteistyön. Virkistysalueiden kannalta välttämättömän ympäristöhuollon yhdistys tekee monilla Metsähallituksen, kuntien

ja virkistysalueyhdistysten alueilla jäseniltään ja yhteistyökumppaneiltaan saadulla tuella.

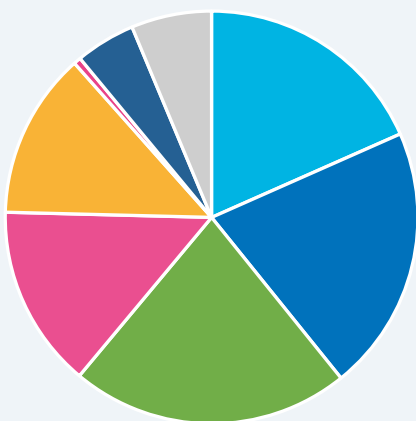
Suurimmaksi tulonlähteeksi muodostui yhdistyksen historiassa ensimmäisen kerran yritys yhteistyökumppaneiden tuet. Yhdistyksen pitkäjänteinen työ vakiintuneiden kumppanuuksien solmimisessa ja hoitamisessa sekä ympäristövastuullisuuden merkityksen nouseminen yritysten agendassa yhä korkeammalle nosti yritystuen määrän 476 057,56 euroon.

Yhdistyksen päätukijoita olivat **Suomen Jalometal-likierätys, KappAhl, Ålandsbankenin Itämeriprojekti, LähiTapiola, Viking Line, Partioaitta, Beweship, Helvar, Meyer Turku, Sarlin, Otavamedia, Turku Energia, Weissell-säätiö** sekä **Wärtsilä**.

Yhdistys sai myös useita lahjoituksia yksityishenkilöiden merkkipäiviin liittyen, yhdistysten keräysten tuloksesta sekä esimerkiksi koulujen taksvärkkipäivien keräyksenä.

Kalusto kuntoon -keräys, jolla kerätään omarahoitusosuutta Saimaan aluskaluston uusimiseen, tuotti vuoden 2019 aikana kaiken kaikkiaan 38 283 euroa. Suurin osa summasta kertyi uuden aluksen toiminta-alueen kuntien avustuksista, Säästöpankkisäätiön sekä yksityisten ihmisten lahjoituksista. Uusi 14 metriä pitkä työalus Saimaalle tilattiin Alpo Pro Boatsilta huhtikuussa ja se valmistui loppuvuodesta 2019. Alus otetaan käyttöön keväällä 2020. •

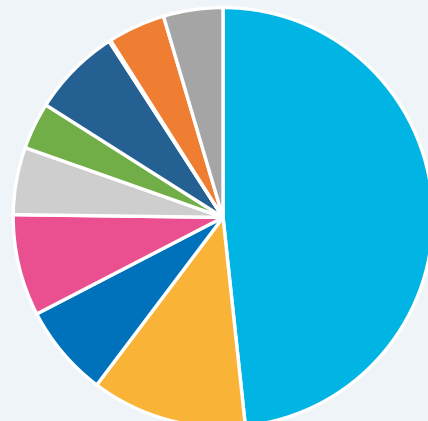
TUOTOT 2019



■ YM:n avustus 18 %	■ Kuntien avustukset 1 %
■ Jäsenmaksut 21 %	■ Muut tuotot 5 %
■ Yritystuki 22 %	■ Yksityishenkilöiden lahjoitukset 6 %
■ Projektit 14 %	
■ Jätehuoltotyö 13 %	

Yhdistyksen tulojakauma vuonna 2019.

KULUT 2019



■ Henkilöstö 48 %	■ Markkinointi 4 %
■ Toimintakulut 12 %	■ Hallinto 7 %
■ Aluskulut 7 %	■ Tutkimus- ja kehitystyö 0,1 %
■ Koneet ja kalusto 8 %	■ Toimitilat 4 %
■ Matkat 5 %	■ Poistot 5 %

Yhdistyksen kulujakauma vuonna 2019.

Vuoden varrella tapahtunutta



Roska-Roope kiersi monia tapahtumia ympäri Suomen keväällä ja kesällä 2019. Kuvassa Roska-Roope esittäytyy Aurajoessa, miehistönä projektikoordinaattori Jutta Vuolamo.

Roska-Roope poimii pintaroskat

VUONNA 2019 Pidä Saaristo Siistinä lanseerasi uudenlaisen, aurinkosähköllä toimivan roskienkeruuveneen, Roska-Roopen. Veneen tarkoitus on puhdistaa pintavesiä ja tehdä tällä tavoin näkyväksi vesistöjen roskaantumisongelmaa muun muassa isoissa yleisötapahtumissa.

– Kun aloin miettiä, miten yhdistys juhlii 50-vuotista taivaltaan, oli ensimmäinen ajatus, että tietysti työtä tekemällä. Siisti Biitsi -talkoo-ohjelman kautta jo siivoamme rantoja, ja huoltoaluksemme hakevat roskat saarista, niin väliin jää vesi, josta emme roskia ole keränneet. Syntyi idea aluksesta, joka kerää roskia suoraan

vedestä, kertoo Pidä Saaristo Siistinä ry:n pääsihteeri **Aija Kaski**.

Kesällä 2019 Roska-Roope miehistöineen vieraili useassa eri kesätapahtumassa ympäri Suomen. Sen saattoi bongata muun muassa Ruisrockissa, Kotkan Meripäivillä, Porin SuomiAreenassa ja useissa Järvi-Suomen satamissa keräämässä pintaroskia. Roska-Roopea ovat olleet tukemassa Viking Line, Weisell-säätiö, LähiTapiola sekä Turun ja Helsingin kaupungit yhteisen Itämerihaasteensa hengessä. •

Suomen ensimmäinen jokavuotinen Posankka Race

TURUN OMA kaupunkieläin Posankka ja Pidä Saaristo Siistinä ry (PSS ry) järjestivät Turun päivänä 15.9.2019 ensimmäisen uudenlaisen varainkeruutapahtuman, Posankka Racen. Posankka Racessa kaikki halukkaat saivat adoptoida itselleen oman pienen kilpaposankan 10 euron hintaan ja osallistua kisaan siitä, kuka pääsee ensimmäisenä maaliin Aurajokeen tehdyllä, puomiteulla radalla. Väkeä oli paikalla sankoin joukoin sateisesta säästä huolimatta, ja pieniä posankoita adoptoitiin yli 1 700 kappaletta!

Tapahtumalla haluttiin kiinnittää kaupunkilaisten huomio vesistöjen roskaantumiseen ja kerätä varoja Pidä Saaristo Siistinä ry:n työn tukemiseen. Posankka Race on jatkossakin osa Turun päivän ohjelmaa. •



Ensimmäisen Posankka Racen juonsi turkulainen kalastaja ja hyväntekijä Osku Valttonen.

Roope-satamaohjelman suosio kasvoi – Roope-satamia jo 53

PIDÄ SAARISTO SIISTINÄ RY saavutti 50-vuotisjuhla-vuotensa tavoitteen ylittää 50 Roope-sataman raja-pyykki. Ympäristöystävällisiä Roope-satamia on nyt yhteensä 53 Suomen meri- ja järviolueilla. Uusimpia Roope-satamia ovat Förby Marina Särkisalossa, Mathildan Marina Mathildedalissa, Saaristo Marina Taivassalossa ja Korpoströmin vierassatama Paraisilla.

– On ollut todella hienoa huomata, että näin suuri joukko suomalaisia venesatamia on sitoutunut aktiivisesti kehittämään toimintaansa kokonaisvaltaisen ympäristöystävälliseen suuntaan. Keskeinen ajatushan Roope-satamaohjelmassa on jatkuva kehittyminen. Tulevaisuudessa satamatoiminnoissa tullaan varmasti miettimään myös ilmastovaikutusten vähentämistä. Roope-satamaohjelma hyväksyttiin tänä vuonna myös yhdeksi laatujärjestelmäksi Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -ohjelmaan, kertoo PSS ry:n Roope-satamaohjelman vastaava **Katriina Murto**. •

Roope-satamaohjelman vastaava Katriina Murto luovuttamassa Roope-satamadiplomia Airisto Segelsällskapin Sara Huldénille Turussa. ▶



Suomen Roskakalat voitti turkulaisen mainoskilpailun

PIDÄ SAARISTO SIISTINÄ ry:n (PSS ry) Suomen Roskakalat -kampanja voitti pääpalkinnon sekä Paras oivalus -palkinnon Vuoden Mainos -kilpailussa tammikuussa 2019. Vuoden Mainos -raadin mukaan kampanja oli yksittäisenä luovana ideana ”muuta päätä pidempi” ja toimi hyvin printtinä, pelinä ja Facebook-livelähetyksenä.

Suurimman kunnian saa mainos, joka merkityksellisytyensä vuoksi on päätynyt jo oppikirjoihin asti, tuomaristo perustelee.

Idean ja toteutuksen takana ovat helsinkiläiset AD-copywriter **Kuisma Väänänen** ja copywriter **Akseli Kouvo**.

– Tavoitteemme oli saada ihmiset huomaamaan, että vesistöjemme yleisin roskakala ei olekaan särki, vaan meidän ihmisten sinne heittämä roska. Roskakalojen yleisyyden lisäksi halusimme havahduttaa katsojan myös ymmärtämään, kuinka vanhaksi esimerkiksi ”muovipullokala”elää, jopa 1 000-vuotiaaksi! Väänänen ja Kouvo kertovat. •



◀ Suomen roskakalat -tiimin on helppo hymyillä! Kuvassa vasemmalta Roskakalalivissä mukana ollut Minja Tuomisalo, PSS ry:n Veera Säilä ja Ida Sandberg, mainoksen suunnittelijat Kuisma Väänänen ja Akseli Kouvoa sekä Eka Ruola tuomaristosta.



Kertakäyttömuovien käyttöä rajoitetaan – mitä se tarkoittaa Suomen osalta?

EU RAJOITTAA tiettyjen tuotteiden osalta kertakäyttömuovien kulutusta direktiivillä, joka astuu voimaan vuonna 2021. Pidä Saaristo Siistinä ry oli mukana ympäristöministeriön tilaamassa selvityksessä, jossa esitellään vaihtoehtoja, miten direktiivi voitaisiin toteuttaa Suomessa. PSS ry:n lisäksi selvitystä olivat laatimassa Ekoleima Ay ja Enlawin Consulting Oy.

Haluamme erityisesti painottaa, että roskaantumisen ennaltaehkäisevään työhön on panostettava valtakunnallisesti, ei vain merialueiden osalta, kertoo PSS ry:n projektipäällikkö **Hanna Haaksi**. •

Romut pois saaristosta yhteisvoimin

PSS RY JÄRJESTI tuttuun tapaan erilliskeräykset paikallisten yhteistyökumppaneidensa kanssa Saaristomerellä ja Pohjanlahdella kesällä 2019. Lounais-Suomen Jätehuollon (LSJH) ja Pidä Saaristo Siistinä ry:n (PSS ry) heinäkuussa järjestämän romunkeräyksen aikana Naantalalin ja Paraisten saarikohteista kuljetettiin pois kymmeniätuhansia kiloja romua ja jätettä. Roopen pysähdyspaikoilla kävi keräyksen aikana yhteensä 253 asiakasta, ja romua ja jätettä kertyi matkan varrelta reilut 41 tonnia.

- Keräys sai jälleen innokkaan vastaanoton ja jokaiselle



Arvioidaan, että maailman merien roskasta kaiken kaikkiaan 80 % on muovia.

pysähdyspaikalle tuotiin paljon tavaraa. Saimme kyytiin esimerkiksi sähkölaitteita kuten jääkaappeja ja helloja, pari autonromua ja moottorikelkkaa sekä puimurin, summaa aluksella mukana ollut LSJH:n palveluesimies **Jaana Saario-Lomppi** keräyksenromusaalista.

Vaasan erilliskeräys toteutettiin edellisvuosien tapaan yhteistyössä paikallisen jätehuoltoyhtiön Stommosenin kanssa heinäkuun lopulla. Alueelta kerättiin yhteensä pois 70 tonnia romua. •



PSS ry:n huoltoalus M/S Roope-Botnia ottaa vastaan romua Vaasan saariston erilliskeräyksessä.

Ympäristöhuoltotyö



Konkreettinen ympäristöhuoltotyö on tärkeä osa yhdistyksen perustoimintaa, ja siitä yhdistys usein parhaiten tunnetaan. Ympäristöhuoltotyöhön kuuluu olennaisena Roope-palveluiden tarjoaminen vesilläliikkujille merialueilla ja Järvi-Suomessa. Roope-palvelut edesauttavat vesiympäristömme puhautta ja roskattomuutta sekä vähentävät niiden rehevöitymistä.

Roope-palveluihin kuuluu muun muassa jäteposteitä, joissa vastaanotetaan sekajätteen lisäksi lasia, pienmetallia sekä joissakin pisteissä myös paperia, pahvia, biojätettä ja muovia; kuivakäymälöitä, astianpesupaikkoja, 30 kelluvaa käymäläjätteen imutyhjennysasemaa sekä muutamia kiinteitä asemia, tulipaikkoja, laitureita ja rantautumispaikkoja sekä saunoja. Palveluihin lukeutuvat myös erilliskeräykset, joita ovat esimerkiksi metallin- ja SER-romun ja vaarallisten jätteiden keräykset paikallisten toimijoiden, kuten kuntien tai jätehuoltoyhtiöiden kanssa eri toiminta-alueillamme. Osaa Roope-palveluista tuotetaan yhdessä paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa. •



Polttopuuhuolto retkisatamissa on yksi yhdistyksen työtehtävistä Järvi-Suomessa.

ROOPE-JÄTEPISTEIDEN KAUTTA KERÄSIMME KAUDELLA 2019:

2 334 m³
talousjätettä

67 m³
pienmetallia

15 m³
paperia

46 m³
lasia

VEIMME JÄRVI-SUOMESSA KUIVAKÄYMÄLÖIHIN:

20,7 m³ kuoriketta

Kuljetimme polttopuuta Järvi-Suomen ja Pohjanlahden retkisatamien tulipaikoille yhteensä

277 m³

271
jumborullaa
wc-paperia

Koko rannikon kelluvista imutyhjennysasemista tyhjensimme lähes **100 m³** veneilijöiden käymäläjätettä. Tämä määrä jätöksinä voisi tuottaa märkápainoltaan jopa

50 000 kiloa levää mereen!



50 vuotta puhtaampien vesistöjen puolesta

Pidä Saaristo Siistinä ry:n (PSS ry) Roope-hyljelogo ja sen alle kuuluvat palvelut ovat tuttuja monille saaristossa aikaansa viettäneille. Vuonna 2019 yhdistys juhlii 50-vuotista taivaltaan. Muutamien saaristolaisten tekemästä vapaaehtoistyöstä on kasvanut valtakunnallinen vesistöjen hyvinvoinnin asiantuntija ja toteuttaja. Nykyään Roope-palvelupisteitä löytyy yli 200 ympäri Suomen, ja yhdistyksen toiminta-alueilla operoi neljä huoltoalusta tuoden tonneittain jätettä ja romua pois saarista.

PSS ry:n toiminta alkoi vuonna 1969 Saaristomereillä, missä saaristoaktivisti ja -poliitikko Rabbe Laurén seurueineen havahtui siihen, että rannoille oli ajelehtinut paljon roskapusseja ja muuta sinne kuumatonta. Seurue päätti viedä peltitynnyreitä roskiksiksi saariin. Saaristolaisten kanssa sovittiin, että he joko polttivat jätteet tai toimittivat ne mantereelle jatkokäsittelyyn.

– Roskatynnyrit todettiin toimivaksi ratkaisuksi, ja 70-luvun lopulla niitä oli jo lähes sata Suomen etelärannikolla. Silloinen sisäministeriö totesi toiminnan hyväksi ja alkoi tukea sitä. 80-luvulla toiminta laajeni Saimaalle ja Itäiselle Suomenlahdelle, ja 90-luvulla olimme jo kaikkialla Suomen suurimmilla vesistöalueilla. Olemme toimineet vesistöalueiden jätehuollon liikkeelle panevana voimana, kertoo PSS ry:n pääsihteeri **Aija Kaski**.

PROJEKTITYÖLLÄ RATKAISUJA YMPÄRISTÖHAITTOJEN KITKEMISEEN

Konkreettisen ympäristöhuoltotyön lisäksi yhdistyksen toiminta on laajentunut ympäristöprojekteihin ja -viesintään. Projektien kautta yhdistys on kehittänyt, tutkinut ja tehnyt tutuiksi uusia menetelmiä ja toimintatapoja vesillä liikkumisen ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Projektit pureutuvat kolmeen ympäristöongelmaan: vesistöjen roskaantumiseen, rehevöitymiseen ja kemikalisoitumiseen.

– Keräämme aktiivisesti tietoa vesiympäristöön liittyvistä asioista ja valistamme ihmisiä parhaista toimintatavoista. Vesistöjen roskaantuminen oli se asia, joka oli pontimena yhdistyksen syntymiselle ja perustamiselle, ja tänä päivänä vesistöjen roskaantuminen on kuumempi aihe kuin koskaan. Aloitimme ensimmäisinä Suomessa rantojen roskaantumisen järjestelmällisen tutkimisen seitsemän vuotta sitten ja teemme sitä edelleen. Siisti Biitsi -rantojen siivousohjelmamme aloittaa tänä keväänä jo kuudennen toimintavuotensa, ja kaikki ovat tervetulleita mukaan siihen!, kertoo PSS ry:n projektipäällikkö **Hanna Haaksi**.

Veneilyn ympäristöhaitat liittyvät useimmiten rehevöittäviin jätevesiin ja antifouling-aineiden haitallisiin kemikaaleihin. Myös rehevöitymisen ehkäisyssä PSS ry oli liikkeellä ennen muita. Suomessa käymäläjätevesien

päästö vesistöihin kiellettiin lailla vasta vuonna 2005.

– Jo 80-luvun alkupuolella huoltoaluksistamme pystyttiin tyhjentämään veneiden septitankkeja, jotka muuten olisi tyhjennetty vesistöihin suoraan. Olemme olleet vahvasti mukana kehittämässä ja rakentamassa veneiden käymäläjätevesisäiliöiden vastaanottoverkostoa, Haaksi kertoo.

Kemikalisoitumisen saralla projektityö on painottunut huviveneiden antifouling- eli eliönestomaalien käytön vähentämiseen. PSS ry etsii ja tarjoaa vaihtoehtoisia ratkaisuja pohjan puhtaanapitoon.

Kaudella 2019 veneilijät saivat käyttöönsä uuden, köliveneillekin sopivan pohjapesurin Hangossa. Sen kokeilumahdollisuuden seuraavan kahden kauden ajan on rahoittanut Weisell-säätiö.

JOKAINEN YMPÄRISTÖTEKO ON TÄRKEÄ

Vaikka veneilyn ympäristövaikutukset ovat marginaalisia, kun niitä verrataan vaikka teollisuuden, maatalouden tai yhdyskuntien vaikutuksiin, sen pistevaikutukset ovat merkittäviä. Veneily keskittyy yleensä ajallisesti muutamaani viikkoihin ja paikallisesti valmiille väylille ja satamiin.

– Jokainen teko, jolla voidaan keventää Itämeren kuormittumista, koskipa se sitten roskaantumista, rehevöitymistä tai kemikalisoitumista, on tärkeä. Meistä on oleellista, että jokainen yksilönä ymmärtää ongelman ja oppii toimimaan oikein. Olemme osa sitä 90 miljoonan ihmisen laumaa, joka asuu Itämeren valuma-alueilla ja pystyy vaikuttamaan sen tilaan, Kaski kertoo.

Pidä Saaristo Siistinä ry:n 50-vuotisjuhlavuonna on ollut ilo todeta, että syyt, joiden vuoksi yhdistys perustettiin ja joiden eteen se on tehnyt valtavan määrän työtä, ovat tällä hetkellä yhteiskuntamme asialistalla erittäin korkealla. Ympäristö, luontoarvot ja kestävä kehitys nivoutuvat kaikkeen, mitä yhteiskunnassa tapahtuu, eikä niitä enää pidetä pelkästään esteettisinä asioina.

– Työtä kuitenkin riittää. Yksi yhdistyksemme suurimmista haasteista on vanhan aluskaluston uusiminen, Kaski kertoo. •



Uudenlaisen, ponttonimallisen kelluvan imutyhjennyslaitteen on valmistanut paraislainen HL-Metal. Laite on varustettu kahdella pumpulla, ja siihen mahtuu 10 kuutiota septijätettä.

HELMARINE
Photography by
Enk Saarila 2018



PSS ry:llä on yhteensä noin 30 kelluvaa imutyhjennyslaitetta sijoitettuina eri vesistöalueille. Yhteen kuvassa näkyvään imutyhjennyslaitteeseen mahtuu noin kuusi kuutiota käymäläjättevettä.



Kiinteä imutyhjennyslaite sopii Jurmoon, sillä paikka ei tuulisuutensa vuoksi sovellu kelluvalle laitteelle.

Ympäristöprojektit

Ympäristöprojektit ovat yksi PSS ry:n toiminnan kulmakivistä. Projektit pureutuvat vesistöjen ympäristöongelmiin ja painottuvat kolmeen osa-alueeseen: roskaantumiseen, rehevöitymiseen ja kemikalisoitumiseen.

Projektien kautta yhdistys on pystynyt kehittämään, tutkimaan ja tekemään tunnetuksi uusia menetelmiä ja toimintatapoja veneilyn ja vesillä liikkumisen ympäristövaikutusten vähentämiseksi. Projektit antavatkin yhdistykselle uusia valmiuksia ja osallistavat lisäävät yhdistyksen asiantuntijaroolia ympäristöalan kentällä.

Projekteja toteutetaan erillisrahoituksen turvin yhteistyössä muiden järjestöjen sekä hallinnollisten tahojen, tutkimuskeskusten ja yritysten kanssa niin alueellisella kuin kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Laaja yhteistyö eri tahojen kanssa tuo yhdistykselle näkyvyyttä uusissa kohderyhmissä, joita ei välttämättä muuten tavoitettaisi.

ROSKAANTUMINEN

Pidä Saaristo Siistinä ry on perustamisvuodestaan 1969 lähtien työskennellyt vesistöjen roskaantumisen

ehkäisemiseksi. Viime vuosina yhdistys on keskittynyt selvittämään rannoilta löytyvän roskan määrää, laatua ja reittejä vesistöihin. Projektien avulla on pyritty vaikuttamaan kaikkien kansalaisten asenteisiin ja käyttäytymiseen vesistöjen roskaantumisen hillitsemiseksi sekä vaikuttamaan rakenteellisiin ongelmiin.

RANTOJEN ROSKAMONITOROINTI

Vuosina 2011–2013 PSS ry osallistui EU-rahoitukseen MARLIN (Baltic Marine Litter) -projektiin, jossa kehitettiin kansainvälisesti vertailukelpoinen menetelmä rantaroskien seurantaan varten. Lisäksi projektissa seurattiin rantojen roskaantumista tietyillä rannoilla. MARLIN-projektin tulosten mukaan Suomen rannat olivat roskaisempia verrattuna muiden projektimaiden (Ruotsi, Viro, Latvia) rantoihin. Lisäksi hätkähdyttävää oli muovin huomattava määrä kaikkien maiden tutkimusrantojen roskista. Keskimäärin 60 % kaikesta roskasta oli muovia, jonka määrä rannasta riippuen vaihteli 50 ja 90 %:n välillä. Rantojen roskaantumisen seurannan jatkuvuus nähtiin yhdistyksessä tärkeänä MARLINin loppumisen jälkeenkin, ja roskaseuranta jatkettiin samoilla rannoilla ja muutamia uusia rantoja otettiin mukaan.

Rantojen roskaantumisen seuranta on jatkettu ympäristöministeriön rahoittamana vuodesta 2015. PSS ry:n tekemän seurannan tulokset raportoidaan Suomen ympäristökeskukselle (SYKE), joka myös toimii datan varastojana. Seurannan tuloksia käytetään merentilan seurantaan sekä tulevien toimenpiteiden suunnittelusta varten. Tuloksen raportoidaan myös HELCOMiin. Vuonna 2019 seurattavia rantoja oli 13 kappaletta. Pohjoisin ranta sijaitsee Kalajoella, eteläisin Utössä ja itäisin ranta Kotkan Lehmänsaarella. Vuoden 2019 siivouksessa ei ollut suurempia ongelmia. PSS ry osallistui tiimien siivouksiin mm. Utössä, Paraisilla ja Kaarinassa.

MAHANPURUJA MUOVISTA

Mahanpuruja muovista -kampanja on Pidä Saaristo Siistinä ry:n toteuttama viestinnällinen tarrakampanja, jonka tavoitteena on vähentää vesistöjen roskaantumista positiivisen vaikuttamisen kautta. Kampanjan idea on merkitä kaupunkiympäristössä jo olemassa olevat sadevesikaivot ja roskikset huomiota herättävästi. Kampanjalle on kehitetty hauska ilme erilaisine kalahahmoineen, joiden avulla levitetään tietoa roskien reiteistä vesistöihin.



Alandsbankenin Itämeriprojekti on Siisti Biitsi-ohjelman merkittävä mahdollistaja.

Kampanja toteutettiin pilottina kesällä 2019 Porvoossa, Turussa ja Vantaalla parin viikon mittaisina täsmäiskuina. Turussa ja Vantaalla teipattiin myös roskik-sia kampanjailmeellä. Turussa kaivonkansia tarroitet-tiin Kesärauha-festarien läheisyyteen Aurajoen varrelle, ja Vantaalla puolestaan kampanja ajoittui kaupungissa näkyvän SM-viikon yhteyteen. Kaupungit jakoivat vies-tiä tarrakampanjasta myös sosiaalisen median kana-vissaan. Mahanpurua muovista -kampanjaa jatketaan myös tulevana vuosina.

SIISTI BIITSI -RANTOJENSIIVOUSOHJELMA

Siisti Biitsin tarkoituksena on rantojen siivoamisen lisäksi kerätä tietoa rantojen roskaisuudesta ja levittää ympäristöviestiä eteenpäin luentojen, kouluvierailujen ja sosiaalisen median kautta.

Vuosi 2019 oli Siisti Biitsin kuudes toimintavuosi ja vuoden alussa se muutettiin Pidä Saaristo Siistinä ry:n vakinaiseksi ympäristöohjelmaksi.

Vuoden 2019 aikana Siisti Biitsin nettisivuilla olevan talkookartan kautta ilmoitettiin 145 siivousta ja roskaraportit palautettiin 101 siivouksesta. Molemmissa saavutettiin ennätystulos. Roskia raportoitiin aiempia vuosia enemmän yksittäisten roskien määrän ollessa 157 736. Siisti Biitsi vastaanotti Partioaitalta Ympäristöbonuksen, 20 250 euroa, alkuvuodesta 2019.

Ympäristöbonus mahdollisti Siisti Biitsin nettisivujen uudistamisen ja laajemman tapahtumiin osallistumisen.

Maaliskuussa 2019 Ålandsbankenin Itämeripro-

jekti jakoi Siisti Biitsille kolmelle vuodelle jakaantuvan 90 000 euron avustuksen ohjelman jatkoa ja kehitystä varten. Vuonna 2019 rahoituksen turvin pystyttiin luomaan pohja Siisti Biitsin kummikouluohjelmalle. Ohjelmaa varten palkattiin määräaikainen työntekijä, jonka avulla projektille luotiin rakenne ja opetusohjelma. Kummikouluohjelman tarkoituksena on monialainen ympäristökasvatus, jonka materiaalit ovat kategorisoitu eri ikäluokille. Ideana on paitsi koulujen sitoutuminen kummirannan siivoamiseen ja sen tilan seuraamiseen, myös roskaantumisen tutustumiseen ympäristöongelmana eri opetusmuotojen avulla. Pilotointia tehtiin useammassa koulussa jo vuonna 2019 positiivisin tuloksin. Kummikouluohjelma lanseerataan virallisesti vuonna 2020 ja tavoitteena on, että ohjelma saa jalansijan kymmenissä kouluissa ympäri Suomea.

Alko tuki Siisti Biitsiä 10 000 euron suuruisella avustuksella, jonka avulla ohjelmalle kehitettiin mobiilisovellus roskien raportointiin. Sovelluksen toivotaan kannustavan ihmisiä raportoimaan roskalöydökset entistä useammin, kun omalla puhelimellaan voi helposti ilmoittaa siistittävän rannan ja kerätyt roskat.

NORDIC COASTAL CLEAN-UP

Pohjoismaiseen ranta- ja meriroskaan keskittyvä rantsiivousprojekti Nordic Coastal Clean-Up järjestettiin vuonna 2019 kolmannen kerran.

Projektin tarkoituksena on kertoa Pohjoismaissa paikallisesta rantaroskaongelmasta sekä monitoroida pro-



Muoviroskaa löytyi iso määrä Littoistenjärven talkoissa.



Littoistenjärven Siisti Biitsi -talkoissa Turussa oli mukana yhteistyökumppani Hylje Wear.



Koululaiset tekevät rantaroskaseurantaa Utössä.

jektin omalla metodilla vertailukelpoisia rantoja kustakin osallistujamaasta.

Kolmantena toimintavuotena Nordic Coastal Clean-Up -kampanjaan osallistuivat jälleen kaikki pohjoismaat. Islannin partneriksi vaihtui Landverndin tilalle Blue Army. Muut ryhmän jäsenet ovat Pidä Saaristo Siistinä ry (Suomi), Natur och Miljö (Ahvenanmaa), Håll Sverige Rent (Ruotsi), Hold Norge Rent (Norja), Hold Danmark Rent (Tanska), Ringrás (Färösaaret), CSR (Grönlanti).

Kampanjan päätapahtuma järjestettiin toukokuun ensimmäisenä lauantaina, jolloin jokaisessa jäsenmaassa järjestettiin kansallinen siivoustapahtuma.

KEMIKALISOITUMINEN

Kemikalisoitumiseen liittyvät projektit, joissa yhdistys on ollut mukana, liittyvät usein haitallisiin eliönestomaihin ja niiden vähentämiseen huviveneilyssä. Veneilijöiden lisäksi haitallisten aineiden pääsystä vesistöihin ja maaperään tiedotetaan myös veneseuroille, telakoille ja kunnille.

HANGON POHJAPESURIKOEILU

Hangon Itäsatamaan hankittiin vuoden 2018 lopussa Drive-in Boatwash™ BIGWASH-16 WIDE -merkkinen pohjapesuri. Yhdistys haluaa kahden veneilykauden mittaisella kokeilulla tukea myrkytöntä vesillä liikku-

mista ja edistää mekaanisten puhtaanapitomenetelmien käyttöönottoa. Kauden 2019 aikana yhdistys keräsi käyttäjäkokemuksia, joilla selvitettiin, kuinka varteenotettavana metodina vapaa-ajanveneilijät pesuria pitivät. Kauden aikana otettiin myös vesinäytteitä, joilla seurattiin pesurin tuottaman jäteveden raskasmetallipitoisuuksia. Jotta yhdistys voisi suositella pesuria vaihtoehtona, tulee pesurin olla ympäristöystävällinen vaihtoehto. Pesurin käyttökokemuksien seuranta voidaan jatkaa myös tulevana kautena, ja vesinäytteitä otetaan rahoituksen salliessa. Kokeilun rahoittaa Weisell-säätiö, ja pesuria operoi Hangon Itäsataman ST1.

REHEVÖITYMINEN

Rehevöitymiseen liittyvissä projekteissa pyritään parantamaan veneilijöiden käymäläjätteiden tyhjennysverkostoa tai kehittämään ravinteiden kiertoa muun kompostoinnin kautta saarikohteissa. Rehevöitymisen ehkäisyä voidaan projekteissa tarkastella myös laajemmin, esimerkiksi sen kautta, miten voidaan optimoida jätekuljetuksia vesillä. Rehevöitymisprojektit ottavat nykyään huomioon myös paremmin ravinnekierronäkökulman.

SAARA - RAVINNEKIERTO SAARISTOMEREN MATKAILUKOhteissa

SaaRa-projekti alkoi vuoden 2017 lopussa. SaaRa on saariston matkailukohteiden ravinnekierrätystä edistävä



Pohjapesuri on kokeiltavana Hangossa kaudet 2019 ja 2020.

projekti, jonka tavoitteena on ruokahävikin vähentäminen sekä syntyneen biojätteen paikallinen hyödyntäminen saaristossa.

Tällä hetkellä Saaristomeren ravintolakohteissa syntyvä ruokahävikki joutuu sekajätteeseen. Saaristomeren kasvavat matkailijamäärät lisäävät ennestään alueen ruokahävikkiä, jolla on sekä suoria että välillisiä rehevöitymisvaikutuksia. Ongelma on olennainen myös huvineissa, joissa valmius jätteiden lajitteluun puuttuu.

Biojätteen paikallinen kierrättäminen vähentäisi myös mantereelle kuljetettavan jätteen määrään. PSS ry:n osuus projektissa keskittyy viestintään etenkin veneilijöiden suuntaan, sekä selvittämään ja parantamaan valmiutta biojätteen keräämiseen veneissä. Projektin puitteissa lisätään myös biojätteen keräyspisteitä saaristossa.

Vuonna 2018 projektin mahdollistamana otettiin Jurmon saarella käyttöön kaksi 550-litraista kompostoria sekä jälkikomposti. Vuonna 2019 projektin mahdollistamana otettiin lisäksi Gullkronan ja Bodön saarilla käyttöön kaksi 550-litraista kompostoria sekä jälkikomposti. SaaRan projektipartnereita olivat Turun yliopiston Brahea-keskus ja Pidä Saaristo Siistinä ry. Projektia toteutettiin 1.11.2017–31.10.2019 välisenä aikana Nauvon, Seilin, Öron sekä eteläisen Jurmon, Gullkronan ja Bodön matkailukohteissa ja vierasvenesatamissa. SaaRa on yksi hallituksen ravinnekierrätysohjelman kärkihankkeista ja se rahoitetaan ympäristöministeriön RaKi-ohjelmasta.

BATSECO-BOAT

PSS ry on mukana BATSECO-BOAT-projektissa, joka parantaa veneiden käymäläjätteen vastaanottoverkostoa koko keskisen Itämeren alueella Viron rannikon sekä Suomen, Ruotsin ja Ahvenanmaan saaristoiden suosituimmilla veneilyreiteillä. Tavoitteena on löytää käyttäjäystävällisimmät sekä kustannustehokkaimmat ratkaisut käymäläjätteen keräämiseen.

Projekti alkoi loppuvuodesta 2017. Vuonna 2019 yhdistys sijoitti takaisin Saaristomeren alueelle viisi korjattua kelluvaa imutyhjennyslaitetta. Vuonna 2019 tehtiin kansallinen hankinta kolmen uuden kelluvan imutyhjennyslaitteen hankinnasta projektirahoituksen avulla. Hankintasopimus allekirjoitettiin suomalaisen HL Metalin kanssa. Uudet laitteet on tarkoitus ottaa käyttöön kaudella 2020. Yhdistys myös toimii projektin kommunikaativastaavana ja osana tuota työpakettia julkaisu projektille omat verkkosivut osoitteessa: www.batseco-boat.eu.

Tulosten pohjalta projektissa investoidaan kymmeneen uuteen imutyhjennyslaitteeseen, joista kaksi sijoitetaan Ruotsin Norrtäljeen, 2–3 Ahvenanmaalle, kaksi Saaristomerelle sekä neljä Viron rannikkoalueelle. Projektille on myönnetty rahoitus 30.11.2017 Central Baltic Interreg -ohjelmasta.

RESURSSIKONTTI

Yhdistys on mukana hankkeessa, jossa VTT rakentaa Business Finlandin rahoittamassa Resurssikontti 2 -innovaatiohankkeessa yhdessä yrityskumppaneidensa WatManin, Sarlinin, Aquamineralsin, Nordkalkin, Bluetin ja Ecomationin kanssa laivakonttiin jätevedenpuhdistamo. Sen tehtävänä on tuottaa puhdasta vettä ja ottaa jätevedestä talteen ravinteina typen ja fosforin. Lisäksi puhdistamo ottaa talteen hiilijakeen, joka voidaan jalostaa esimerkiksi aktiivihiilen raaka-aineeksi.

Vuoden 2019 syksyllä Saaristomeren alueelta kerättyä septilietettä siirrettiin Jyväskylään testauksia varten. Alustavien tulosten mukaan liete on erittäin ravinnepietoista. Hanke jatkuu vuoden 2020 kevääseen asti.

MUUT PROJEKTIT

COMPLETE - Completing management options in the Baltic Sea Region to reduce risk of invasive species introduction by shipping

COMPLETE on koko Itämeren alueen kattava projekti, joka keskittyy tutkimaan, miten veneily ja laivaliikenne vaikuttavat vieraslajien leviämiseen. Pidä Saaristo



COMPLETE:n sidosryhmäseminaariin osallistui useita tahoja eri puolilta Itämeren alueella. Kuvassa vasemmalta Maiju Lehtiniemi SYKEiltä sekä Jutta Vuolamo ja Atte Lindqvist PSS ry:ltä.



Sirokatkarapu (*Palaemon elegans*) on vieraslaji, jota löytyi kaikkien kolmen vierasvenesatamien näytteistä.

Siistinä ry on mukana projektissa vapaa-ajan veneilyn ympäristövaikutusten asiantuntijana, ja yhdistyksen osalta toimet keskittyvät biofoulingin eli päälliskasvuston seurantaan veneilyssä. Hankkeen rahoittaa Interreg Baltic Sea Region -ohjelma. Projekti alkoi 1.10.2017 ja päättyy 30.9.2020.

Kesän 2019 aikana PSS ry osallistui näyttöiden analysoimiseen ja viimeisteli yhtenäisen protokollan vapaa-ajanveneilyn kautta leviävien vieraslajien seuranta menetelmistä. Protokolla valmistui syksyllä 2019. Lisäksi kehitettiin dokumentti parhaista toimintatavoista vieraslajien leviämisen estämiseksi vapaa-ajanveneilyn kautta. Tiedoston viimeiset muokkaukset aloitettiin vuoden 2019 lopulla ja viimeinen versio valmistuu helmikuussa 2020. Projektilla haetaan yhdeksän kuukauden jatkokautta, jonka tarkoituksena on varmistaa tuloksien käyttöönotto ja pitkäaikainen hyödyntäminen. Jatkohakemuksen suunnittelu aloitettiin syksyllä 2019 ja valmis hakemus luovutetaan rahoittajalle helmikuussa 2020. PSS ry osallistui COMPLETE:n sidosryhmäkonferenssiin joulukuussa ja oli mukana keskustelemassa aiheesta pienveneiden kannalta.

HELCOM ELB (END-OF-LIFE BOAT)

PSS ry tuotti Ympäristöministeriön toimeksiantona HELCOMille Itämeren maiden alueelle best practise



Suomenlinnan Siisti Biitsi -talkoissa rannalta löytyi runsaasti muoviroskaa.

-suunnitelman/mallin siitä, miten käytöstä poistetut veneet tulee asianmukaisesti hävittää. Vuonna 2017 aloitettiin olemassa olevien tietojen kartoitus ja koonti. Raportti valmistui huhtikuussa 2019 ja se raporttoitiin HELCOMin Pressure-työryhmälle Tallinnassa.

JURMON KIINTEÄ IMUTYHJENNYSASEMA

Pidä Saaristo Siistinä ry sijoitti kiinteän imutyhjennyslaitteen Jurmon vierasvenesatamaan. Laitteen huoltotöistä ja säiliön tyhjennyksestä vastaa PSS ry omalla huoltoaluksestaan M/S Roopella. Laite sijaitsee vesipisteen kanssa samassa paikassa muodostaen siten huoltopisteen. Laite otettiin käyttöön keväällä 2019, ja sen kautta kerättiin talteen noin yhdeksän kuutiota veneistä tulevaa septilietettä.

Hanke rahoitettiin osittain Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta 2014-2020. Rahoitus saatiin Leader-ryhmä I samma båt - samassa veneessä kautta ja hanke toteutetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alueella. Hanketta rahoitti myös Saaristomeren Suojelurahasto, paikallinen yrittäjä Klas Mattsson ja Pidä Saaristo Siistinä ry.

SEPTIVERKOSTO KUNTOON (SEVEKU)

PSS ry sijoittaa Etelä-Saimaalle kaksi uutta kelluvaa imutyhjennyslaitetta veneilijöiden käyttöön kaudeksi 2020. Imutyhjennyslaitteet sijoitetaan Etelä-Karjalan virkistysalueesäätien omistamien Ruuhon ja Satamon saarten läheisyyteen.

Imutyhjennyslaitteiden hankinnat mahdollistaa EU:n Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoittainen Septiverkosto kuntoon (SeVeKu) -hanke, ja rahoituspäätös saatiin vuonna 2019. Imutyhjennyslaitteet valmistaa tarjouskilpailun voittanut suomalainen Oy HL-Metal Ab.

TAMMISAAREN KELLUVA IMUTYHJENNYSASEMA

Tammisaaren Byxholmenin edustalle sijoitettiin uudentyyppinen imutyhjennysasema, joka esiteltiin ensimmäistä kertaa Hangossa syksyllä 2018. Kyseinen imutyhjennysasema edustaa asemien uusinta muotia. Aseman kapasiteetti on peräti kymmenen kuutiota ja malliltaan asema on laiturimainen. Tukevaan imutyhjennysasemaan pystyy kiinnittymään vaivattomasti isommallakin veneellä, koska toinen puoli on varustettu korokeportilla. Uusi asema on kerännyt runsaasti kiitosta paikallisilta veneilijöiltä, jotka ovat jo vuosikausia kaivanneet imutyhjennysasemaa Tammisaaren pienveneväylän lähistölle. Imutyhjennysaseman rahoittivat Weisell-säätiö, Ålandsbankenin Itämeriprojekti, John Nurmisen säätiön Nutribute-joukkorahoituskampanja ja muutama yksityishenkilö.

YHTEISTYÖ VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUKSEN KANSSA

PSS ry aloitti yhteistyön Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa vuonna 2019. Yhteistyön tarkoituksena oli järjestää tapahtumia, joissa tavoitetaan ELY-keskuksen alueella vakuisesti sekä osa-aikaisesti asuvia henkilöitä viestien ympäristöasioista, erityisesti vesiympäristöön keskittyen. Tapahtumia järjestettiin yhteensä kuusi kappaletta ja ne kulkivat nimellä "Vaikuta vesiin Nyt". Yhteistyö jatkuu vuonna 2020.

Ympäristöviestintä

Pidä Saaristo Siistinä ry:n ympäristöviestinnän tavoitteena on välittää ajankohtaista ja luotettavaa tietoa vesistöjen ympäristöasioista ja yhdistyksen toiminnasta. Uutta viestittävää ympäristötietoa syntyy muun muassa PSS ry:n tekemän yhteistyön ja monien ympäristöprojektien kautta. Tätä tietoa välitetään laajalti yhteiskuntaan. PSS ry:n viestinnän kohderyhmiä ovatkin yhdistyksen jäsenten ja vesilläliikkujien lisäksi kaikki vesistöjen hyvinvoinnista kiinnostuneet kansalaiset.

Viestinnän tavoitteena on myös lisätä yhdistyksen jäsenmäärää ja sitouttaa nykyisiä jäseniä. Lisäksi yhdistyksen viestintä tukee yritysyhteistyötä. Pidä Saaristo Siistinä ry:n kumppanina yritys viestii olevansa aktiivinen ja valveutunut toimija ympäristöasioissa. Yritysyhteistyössä molemmat osapuolet ovat halukkaita motivoimaan, sitouttamaan ja aktivoimaan sidosryhmiään vesiympäristön suojeluun ja tekoihin puhtaampien vesistöjen puolesta.

Vuoden 2019 teemat

50-VUOTISJUHLAVUODESTA VIESTIMINEN

Juhlavuositeema näkyi monella tapaa yhdistyksen viestinnässä vuonna 2019. Tavoitteena oli tuoda laajemman yleisön tietouteen yhdistyksen syntytarinaa ja historian vaiheita tähän päivään asti.

Juhlavuoden kunniaksi yhdistykselle suunniteltiin näytävä juhlavuoden graafinen ilme, joka näkyi niin jäsentarrassa, messuosastolla, 50-vuotisjuhlassa Ruisalon Telakalla kuin muissakin printti- ja digimateriaaleissa. Juhlavuonna laadittiin myös artikkeli, jossa valo-

tettiin yhdistyksen toimintaa ja syntyä ja jota levitettiin laajalti eri julkaisuihin, niin venealan lehtiin kuin vene-seurojen julkaisuihin.

Juhlavuositeema näkyi myös printti-ilmoituksissa. Juhlavuoden ilmoituksen aiheena oli ”En juhli merkkipäivääni”-viesti, jossa kehoitettiin ohjaamaan mahdolliset muistamiset lahjoituksena yhdistykselle.

ROSKAANTUMINEN

Vesistöjen roskaantuminen ja muoviroska olivat päivänpolttavia uutisaiheita myös vuonna 2019. Yhdistyksen asiantuntijat antoivat aiheen tiimoilta runsaasti haastatteluja televisioon, blogeihin, vlogeihin, radioon sekä printtimediaan. Muun muassa National Geographic Suomi haastatteli yhdistyksen edustajia Planet or Plastic? -sarjaan, ja Ylen juontajat vierailivat Saaristomeren huoltoaluksella M/S Roopella kuvaamassa Itämeren suojelijat -sarjaan kuuluvan jakson.

Yhdistyksen vuonna 2018 käynnistynyt Suomen Roskakalat -kampanja, jossa roskakaloina esittäytyi tyypillisimpiä meriroskia, palkittiin Vuoden Mainos -tittelillä Turun talousalueen mainoskilpailussa.

Roskaantumisasihetta nostettiin esiin myös Mahanpuruja muovista -viestintäkampanjan, rantaroskamonitorointien ja Siisti Biitsi -ohjelman kautta.

NÄKYVYYS TAPAHTUMISSA

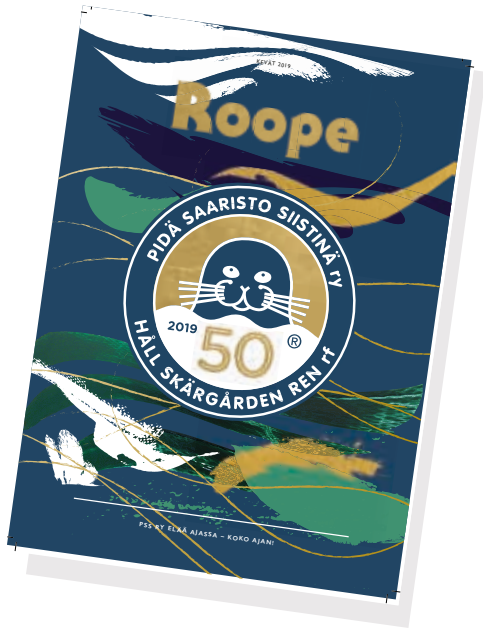
Vuonna 2019 yhdistyksen panos monipuoliseen tapahtumanäkyvyyteen oli merkittävä. Yhdistys järjesti tuttuun tapaan jokavuotisen satamaseminaarin, osallistui venealan messuihin ja piti puheenvuoroja eri tilaisuuksissa. Näiden lisäksi yhdistys järjesti muun muassa



Juhlavuosi käynnistettiin Vene 19 Båt -messuilla. Kuvassa vasemmalta kirjailija Anne Pentti, pääsihteeri Aija Kaski, entinen pääsihteeri Rolf Karrento ja hallituksen entinen puheenjohtaja Bo Lindholm.



PSS ry:n talkoolaiset pitivät rantaviivaa siistinä roskista Ruisrockin aikana.



yhteisen hyväntekeväisyyskonsertin SUMU Big Bandin kanssa Turun Kårenilla. Lisäksi uuden roskienkeruuveeneen myötä yhdistys osallistui moniin kesätapahtumiin ympäri Suomen.

Kesäkaudella yhdistys toteutti yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kanssa Vaikuta vesiin Nyt -tapahtumia Saaristomeren alueella. Yksi näistä tapahtumista oli ns. kelluva näyttely M/S Roopen kannella, jossa esiteltiin yhdistyksen toimintaa ja jossa myös Louvain-Suomen Jätehuolto (LSJH) oli yhteistyökumppanina.

Vuonna 2019 syksyllä järjestettiin ensimmäistä kertaa myös Posankka Race -varainkeruutapahtuma Turun Aurajoessa yhteistyössä Kristiina's Product Designin kanssa. Tapahtuma oli erittäin suosittu, ja se vakiintui osaksi Turun päivän ohjelmaa.

VIESTINTÄKANAVAT

Pidä Saaristo Siistinä ry pyrkii viestimään kohdenneusti ja monikanavaisesti. Kaikki viestintämateriaali tehdään suomeksi ja ruotsiksi ja joissakin tapauksissa myös muilla kielillä.

Ulkoisen tiedotuksen kanavia ovat sosiaalinen media (Facebook, Instagram ja Twitter), verkkosivut, sähköinen uutiskirje, esitteet, kahdesti vuodessa ilmestyvä Roope-jäsenlehti sekä tiedotusmateriaali Roope-palvelupisteissä ja Roope-satamissa.

Ajankohtaisista asioista lähetetään tiedotteita tiedostusvälineille asiasta riippuen joko koko yhdistyksen toiminta-alueelle tai kohdennetusti tietyille alueelle. PSS ry julkaisee ilmoituksia ja artikkeleita muun muassa yhteistyökumppaniensa Otavamedian Vene- ja Kippari-lehdissä sekä Pro Sailissa ja saaristoaiheisissa kesäjulkaisuissa. •

Näkyvää yhteistyötä tukijoidemme kanssa

25

lähetettyä tiedotetta

15 500

Roope-lehden levikki

6 lähetettyä uutiskirjettä

14 920

sosiaalisen median seuraajaa

390

verkko-osumaa

230

printtiosumaa sanoma- ja aikakauslehdissä



Posankka Race vietettiin sateisessa säässä Turun Aurajoen rannalla, mutta väkeä oli paikalla sankoin joukoin.

VUODEN 2019 TUKIJAMME

PÄÄYHTEISTYÖKUMPPANIT

BEWESHIP

Helvar

KappAhl

**MEYER
TURKU**
SHIPYARD 1732

LÄHITAPIOLA

otavamedia

PARTIOAITTA

SUOMEN JALOMETALLIKIERRÄTYS



**TURKU
ENERGIA**

VIKING LINE

ÅLANDSBANKEN SARLIN

**WEISELL
SÄÄTIÖ**

WÄRTSILÄ

YHTEISTYÖKUMPPANIT



Aurinkosähkötalo Eurosolar Oy

**CHRISTIAN
BERNER**

**finn
boat**

Finnlines
a Gironi Group company



hungry



dataTAITO



KONGSBERG

**KUUSAKOSKI
RECYCLING**

**LOUNAIS-SUOMEN
JÄTEHUOLTO**

LYYTI

MAKIA
EST.2001 — HELSINKI

MOBIMAR

**ORIGINAL
MOLOK**

**SAIMAA
BREWING Co**

OceanSpirit.fi

ekorosk

POUTAPILVI

**PAU
HAUS**



PROSAIL

DB SCHENKER

STORMOSSEN

**SUOMEN PURJEHDUS JA VENEKÄY
SEELING OCH BÅTSPORT / FINLAND**

**MERIPELASTUSSEURA
SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET**



VISIT SAARISTO.NET

KIITOS!

Pidä Saaristo Siistinä ry
Linnankatu 16 (3. kerros)
20100 Turku
p. 02 274 5500
roope@pssry.fi

Järvi-Suomen aluetoimisto
Schaumanintie 5
57230 Savonlinna
p. 015 514 648
roope.jarvisuomi@pssry.fi

www.pidasaaristosiiistina.fi